

Leschuk V.P. Financial globalization is in the conditions of globalization of world economy

In the article processes are probed which pass in development of world economy. Essence of globalization processes is determined, their positive and negative sides; financial globalization, its influence on development of national economies.

Keywords: globalization, financial globalization, capital, financial capital, world economy, national economy, economic integration.

УДК 339.727.22

Доц. О.В. Килин, канд. екон. наук;
студ. Ю.В. Килин – Львівська КА

**МІСЦЕ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ В СИСТЕМІ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН**

Залучення іноземних інвестицій є важливою складовою частиною сучасної стратегії економічного розвитку України. Тому необхідно вивчати теорію і досліджувати практику залучення іноземних інвестицій у національну економіку, визначити шляхи підвищення ефективності їх використання.

Ключові слова: іноземні інвестиції, міжнародне інвестиційне партнерство, процес інвестування, іноземний капітал, інвестиційна діяльність, прямі інвестиції.

Вступ. Прямі інвестиції забезпечують ефективну інтеграцію національної економіки у світову завдяки виробничій та науково-технічній кооперації, слугують джерелом капіталовкладень у формі сучасних засобів виробництва. Іноземний капітал сьогодні особливо необхідний у тих сферах економіки, активізація яких допоможе вивести її з кризового стану.

Ця проблема є особливо актуальною для країн із перехідною економікою. Залучення іноземних інвестицій є важливою складовою частиною сучасної стратегії економічного розвитку України. Тому необхідно вивчати теорію і досліджувати практику залучення іноземних інвестицій у національну економіку, визначити шляхи підвищення ефективності їх використання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження названих проблем є винятково актуальним на сьогоднішньому етапі економічного розвитку як із теоретичного, так і практичного погляду. Значний внесок у дослідження багатьох аспектів перерозподілу і використання міжнародних ресурсів у межах інвестиційної діяльності зробили західні та вітчизняні вчені. Серед них чільне місце посідають дослідження П. Баклі, Р. Вернена, Дж. Даннінга, Дж. Кейнса, М. Кесона, Ч. Кіндлебергера, Б. Оліна, С. Хаймера, Е. Хекшера, М. Богуславського, О. Гаврилюка, В. Гееця, М. Герасимчука, Б. Губського, Д. Лук'яненка, Ю. Макогона, А. Махмудова, Л. Нейкова, А. Пересади та ін. Аналіз їхніх публікацій дає можливість моделювати мотиваційні елементи міжнародного інвестиційного партнерства, місце іноземного інвестування в системі зовнішньоекономічних відносин, а також ймовірні наслідки залучення іноземного капіталу для економіки країн-реципієнтів.

Виклад основного матеріалу. Прямі інвестиції мають низку переваг, порівняно з позичковим капіталом і портфельними інвестиціями, оскільки вони слугують джерелом капіталу для вкладень у сферу виробництва, впровадження прогресивних технологій, ноу-хау, передових методів менеджмен-

ту і маркетингу; не збільшують зовнішнього боргу держави, а навпаки, стимулюють отримання додаткових коштів для його погашення; забезпечують ефективну інтеграцію національної економіки у світову завдяки виробничій і науково-технічній кооперації.

Розподіл прямих інвестицій, які надійшли в Україну з країн ЄС за 2009 р., представлено в табл. 1.

Табл. 1. Прямі іноземні інвестиції в Україну з країн ЄС (01.07.2009)
(млн дол. США) [4]

Показники	Обсяги прямих інвестицій на	
	01.01.2009	01.07.2009
Всього по країнах ЄС	28118,2	29982,5
Бельгія	43,8	44,0
Болгарія	20,0	20,4
Греція	309,9	321,7
Данія	176,8	184,5
Естонія	107,7	116,6
Ірландія	133,6	145,7
Іспанія	58,9	62,3
Італія	914,2	919,7
Кіпр	7677,2	8063,7
Латвія	63,8	86,9
Литва	84,7	88,4
Люксембург	214,2	226,9
Мальта	38,5	41,8
Нідерланди	3155,4	3717,1
Німеччина	6393,0	6530,9
Польща	692,5	851,8
Португалія	6,0	6,3
Румунія	17,4	19,0
Словаччина	106,2	106,7
Словенія	26,0	26,6
Сполучене Королівство	2248,9	2330,0
Угорщина	595,4	615,6
Фінляндія	15,9	54,6
Франція	1231,2	1573,2
Чеська Республіка	80,4	79,0
Швеція	1262,8	1259,1
Всього по Україні	35607,1	37965,7

Аналізуючи дані табл. 1, бачимо, що найбільшими інвесторами України за 2009 р., як і за попередні роки, є Кіпр, Німеччина, Нідерланди та Австрія. Розглянемо докладніше інвестиційну співпрацю України та Австрії. Динаміку надходження прямих інвестицій з Австрії в економіку України наведено в табл. 2.

Як бачимо, інвестиції через сукупність позитивних для економіки наслідків зумовлюють зростання ВВП, що своєю чергою спричиняє новий приплив інвестицій, оскільки інвестори вкладають кошти в економіку з швидкими темпами розвитку, високою конкурентоспроможністю. За допомогою інвестицій покращуються соціальні показники. Поряд із забезпеченням економіч-

ного розвитку, прямі інвестиції сприяють вирішенню важливих завдань створення ефективного власника, що забезпечує ринкову поведінку з прямим доступом до світового ринку. Серед трьох основних форм прямих іноземних інвестицій, експорту за кордон власного капіталу, реінвестування прибутку та внутрішньопідприємницьких трансфертів у світі переважають інвестиції в акціонерний капітал.

Табл. 2. Динаміка надходження прямих інвестицій з Австрії в економіку України (2002-2009 рр.) (млн дол. США)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Обсяг прямих інвестицій	210,75	252,45	361,10	1420,68	1633,7	2067,4	2443,8	2604,0
Динаміка	66,34	41,70	108,65	1059,58	213,02	433,7	376,4	160,2
У % до загального обсягу	3,9	3,7	4,0	8,5	7,6	7,0	6,9	6,5
Кількість підприємств	220	243	265	291	365	424	479	517
Динаміка	12	23	22	26	74	59	55	38

Доцільно зазначити, що для України як держави з перехідною економікою необхідно розглядати залучення іноземних інвестицій у контексті структурних змін та економічного зростання. Пріоритетними завданнями, які потрібно вирішувати за участю прямих інвестицій, є: структурна реформа економіки, технологічне оновлення виробництва, виробництво товарів широкого вжитку, подолання залежності країни від імпорту.

Станом на 01.01.2010 р., найбільший обсяг інвестицій з Австрії в Україну надійшов до таких сфер:

- фінансова діяльність – 1007,0 млн дол. США, що становить 38,7 % загального обсягу австрійських інвестицій
- промисловість – 278,3 млн дол. США, що становить 10,7 %
- торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку – 178,6 млн дол. США, що становить 6,9 %
- операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям – 93,2 млн дол. США, що становить 3,6 %.

На сучасному етапі потребу в реконструкції та модернізації за участю іноземного капіталу має агропромисловий комплекс України. Доцільним є переведення його на сучасну технологічну базу з використанням науково-технічного та виробничого потенціалу оборонних галузей, що підлягають конверсії. Необхідно підвищити продуктивність праці та знизити витрати, забезпечити глибше та більш комплексне перероблення первинної сировини з метою значного збільшення виходу кінцевої продукції та підвищення її споживчих якостей, отримання значного економічного ефекту за незначного ризику для іноземних інвесторів. Однак варто зазначити, що цілі інвесторів, які з'являються на вітчизняному ринку, суперечать внутрішній економічній програмі розвитку. Так, у структурі господарства їх, насамперед, цікавлять сировина, метал, вугілля, продукти хімічної промисловості тощо. Інакше кажучи,

увагу іноземців привертає можливість спрощеного, дешевого доступу до українських сировинних ринків, науково-технологічної бази і кваліфікованої робочої сили.

Станом на 01.01.2010 р., обсяг українських інвестицій в Австрію становить 5,1 млн дол. США (табл. 3). За 2009 р. приріст українських інвестицій в економіку Австрії становив 2,3 млн дол. США. На території Австрії працює 7 підприємств з українським капіталом.

Табл. 3. Динаміка надходження інвестицій з України в економіку Австрії за 2002-2009 рр. (тис. дол. США)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Обсяг прямих інвестицій	773,87	973,67	2964,53	4583,56	1943,0	2167,1	2726,6	5072,7
Динаміка	115,07	199,80	1990,86	1619,03	-2640,6	224,1	559,5	2346,1
У % до загально-го обсягу	0,5	0,6	1,7	2,1	0,8	-	-	0,1
Кількість підприємств	4	5	6	7	5	5	6	7

Аналізуючи дані табл. 3, бачимо, що обсяги прямих іноземних інвестицій з України в економіку Австрії зростають від 773,87 тис. дол. у 2002 році до 5072,7 тис. дол. – у 2009 р. Динаміка росту становить 4298,8 тис. дол. або 665 %.

з огляду на те, що, за даними Держкомстату, прямі інвестиції з України в Австрію за 2009 р. надійшли не більше, ніж від двох суб'єктів підприємництва, інформація щодо їхнього обсягу є конфіденційною, згідно зі законом України "Про державну статистику".

Динамічно розвивається процес інвестиційної співпраці між цими країнами. Україна входить до сфери інтересу австрійського капіталу, як держава з високим технологічним потенціалом, потенційно містким ринком збуту, розвиненою промисловою інфраструктурою та вигідним географічним розташуванням. За даними Держкомстату України, станом на 01.04.2010 р., Австрія інвестувала в економіку України 2569,8 млн дол. США, що становить 6,4 % від загального обсягу прямих іноземних інвестицій в економіку України.

Проте, згідно з даними статистичного відомства Австрії, зовнішньоторговельний оборот товарами між Україною та Австрією у 2009 р. зменшився на 34,8 % і становить 926,2 млн євро. Експорт української продукції скоротився на 23,6 % і становив 397,1 млн євро, імпорт австрійської продукції зменшився на 41,4 % і становив 529,1 млн євро. Сальдо зовнішньої торгівлі становило 132 млн євро.

Загалом, нинішня ситуація в Україні щодо прямих іноземних інвестицій не надто втішна. Це зумовлено передусім відсутністю ефективної стратегії (політики) із залучення ПІІ. Для стимулювання залучення ПІІ та усунення негативних тенденцій в економіці України доцільно здійснити низку заходів, спираючись на принципи:

- стабільності основних законодавчих актів щодо умов іноземного інвестування;
- диференційованого підходу до податкових та інших пільг для іноземних інвесторів з урахуванням обсягів і форм інвестування, а також пріоритетних напрямів розвитку економіки України;

- надійності, доступності та оперативності організаційного та інформаційного забезпечення залучення іноземних інвестицій тощо.

Висновки. Таким чином, Україна зацікавлена у припливі прямих інвестицій. Іноземний капітал може мати доступ у всі сфери економіки без шкоди для національних інтересів, оскільки він не збільшує зовнішнього боргу, а, навпаки, сприяє отриманню коштів для його погашення. Галузеві обмеження на приплив прямих інвестицій повинні поширюватися тільки на галузі, пов'язані з безпосередньою експлуатацією національних природних ресурсів, телекомунікаційний та супутниковий зв'язок тощо. Уряд повинен активно стимулювати іноземні інвестиції в основний капітал. Тільки вони можуть компенсувати зростаюче від'ємне сальдо за поточним рахунком платіжного балансу, яке формується під впливом зростання цін на енергоносії.

Література

1. Боднар І.Р. Інвестиційна та інноваційна діяльність / І.Р. Боднар // Регіональна економіка. – 2009. – № 4. – С. 62-70.
2. Марцин В. Удосконалення державного регулювання інвестиційної діяльності в економіці України / В. Марцин // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 5. – С. 47-60.
3. Черноусова М. Можливості транснаціоналізації економіки України на базі вдосконалення процесу залучення прямих іноземних інвестицій / М. Черноусова // Журнал Європейської економіки. – 2009. – № 2. – С. 157-167.
4. Веб-сторінка Державного комітету статистики України.

Кылын О.В., Кылын Ю.В. Место иностранного капитала в системе внешнеэкономических отношений

Привлечение иностранных инвестиций является важной составной частью современной стратегии экономического развития Украины. В связи с этим необходимо изучать теорию и исследовать практику привлечения иностранных инвестиций в национальную экономику, определить пути повышения эффективности их использования.

Ключевые слова: иностранные инвестиции, международное инвестиционное сотрудничество, процесс инвестирования, иностранный капитал, инвестиционная деятельность, прямые инвестиции.

Kylyn O.V., Kylyn Yu.V. A place of foreign capital is in the system of external economic relations

Bringing in of foreign investments is important component part of modern strategy of economic development of Ukraine. In this connection it is necessary to study a theory and investigate practice of bringing in of foreign investments in a national economy, to define the ways of increase of efficiency of their use.

Keywords: foreign investments, international investment partnership, process of investing, foreign capital, investment activity, direct investments.

УДК 339. 747:336(477)

Доц. І.П. Андрушків – Львівська КА

ВПЛИВ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ НА ВІТЧИЗНЯНУ БАНКІВСЬКУ СИСТЕМУ ТА ОСНОВНІ ШЛЯХИ ВИХОДУ З НЕЇ

Розглянуто чинники, які вплинули на розгортання фінансово-економічної кризи, її вплив на вітчизняну банківську систему, основні аспекти, в яких проявляються наслідки світової фінансової кризи для української банківської системи, та шляхи виходу з неї.

Ключові слова: економічна криза, банківська система, фінансова криза, кредит, банківський нагляд, фінансова нестабільність.